อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์ สารเคมี และเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

วัสดุอุปกรณ์

1. กระบอกฉีดยา ขนาด 5, 10, 20 และ 50 มิลลิลิตร
2. หัวกรองสารสำหรับกระบอกฉีดยา ชนิดไนลอน ช่องว่างขนาด 0.20 ไมโครเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางขนาด 13 มิลลิเมตร
3. หลอดทดลอง ขนาด (16 × 100) มิลลิเมตร
4. บีกเกอร์ ขนาด 50, 100 และ 250 มิลลิลิตร
5. ที่ตั้งหลอดทดลอง
6. แท่งแก้วคนสาร
7. คิวเวทท์พลาสติก
8. หลอดหยด
9. เตาไฟฟ้า
10. กระบอกตวง
11. แผ่นกรองชนิดไนลอน ช่องว่างขนาด 0.20 ไมโครเมตร
12. กระดาษกรอง ยี่ห้อวอทแมน เบอร์ 1
13. กระดาษแก้วขุ่น
14. สำลี

สารเคมี

1. แป้งมันฝรั่ง
2. น้ำตาลเด็กซ์โทรส
3. สารละลายไอโอดีน
4. สารละลายเบเนดิกต์ (Benedict's solution)
5. ไดโซเดียมฟอสเฟต (Disodium phosphate)
6. กรดเบนโซอิก (Benzoic acid)
7. โพแทสเซียมไอโอไดด์ (Potassium iodide)
8. โซเดียมไฮดรอกไซด์ (Sodium hydroxide)
9. กรดไดไนโตรซาลิไซลิก (3,5- dinitrosalycylic acid)
10. โซเดียมโพแทสเซียม ทาร์เทรต (Sodium potassium tartate)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

11. ไดโซเดียมไฮโดรเจนฟอสเฟต (Disodium hydrogen phosphate)

12. แป้งมันสำปะหลัง

13. แป้งข้าวโพด

14. แป้งข้าวเจ้า

เครื่องมือ

1. เครื่องชั่งสาร 2 ตำแหน่ง ยี่ห้อ Precisa รุ่น MS16025

2. เครื่องวัดค่าการดูดกลืนแสง (Spectrophotometer) ยี่ห้อ Optizen รุ่น OPTIZEN POP NanoBio

วิธีการดำเนินการวิจัย

ตอนที่ 1 การพัฒนาชุดจำลองการกรองของหน่วยไต

การหาค่ามาตรฐานประสิทธิภาพของชุดจำลองการกรองของหน่วยไตที่ใช้หัวกรองสำเร็จรูป (ชุดควบคุม)

ศึกษาทดลองและหาค่ามาตรฐานประสิทธิภาพของชุดจำลองการกรองของหน่วยไตที่ใช้หัวกรองสำเร็จรูป (ชุดควบคุม) ตามขั้นตอนการทดลองของยุน, ลี และคิม (2560) ดังนี้

1. เตรียมสารผสมสำหรับใช้เป็นสารทดสอบประสิทธิภาพการกรอง โดยผสมสารละลายน้ำแป้ง (แป้งมันฝรั่ง) และสารละลายน้ำตาลเด็กซ์โทรส ความเข้มข้นร้อยละ 1 โดยน้ำหนักต่อปริมาตร อย่างละ 10 มิลลิลิตร ลงในบีกเกอร์ขนาด 50 มิลลิลิตร แล้วหยดสารละลายไอโอดีนจำนวน 10 หยด ผสมให้เข้ากัน นำไปวัดค่าการดูดกลืนแสงด้วยเครื่องสเปกโตรโฟโตมิเตอร์ที่ความยาวคลื่น 620 นาโนเมตร

2. ดูดสารผสมปริมาตร 7 มิลลิลิตร ด้วยกระบอกฉีดยาขนาด 10 มิลลิลิตร ต่อหัวกรองสำเร็จรูปเข้ากับปลายกระบอกฉีดยา รองรับสารที่กรองได้ด้วยหลอดทดลองขนาด 16 × 100 มิลลิลิตร กรองด้วยอัตราเร็ว 30 วินาทีต่อ 1 มิลลิลิตร ดังภาพประกอบ 13 และ14 โดยรองรับสารที่กรองได้หลอดละ 1 มิลลิลิตร จนครบ 7 มิลลิลิตร นำสารละลายที่กรองได้ทั้ง 7 หลอด ไปวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 620 นาโนเมตร บันทึกค่า OD_{620} แล้วนำไปหาประสิทธิภาพการกรองจากร้อยละความแตกต่างระหว่างค่าการดูดกลืนแสงของสารที่กรองได้แต่ละมิลลิลิตร (OD_{mlX}) กับสารผสมที่ยังไม่ผ่านการกรอง ($OD_{Control}$)

หลังจากนั้นหยดสารละลายเบเนดิกต์ลงในสารที่กรองได้แต่ละหลอด นำไปต้มเป็นเวลา 3 นาที สังเกตการเกิดตะกอนสีแดงอิฐ บันทึกผลการทดลอง โดยแต่ละการทดสอบทำซ้ำทั้งหมด 3 ครั้ง

สถาบันวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏราไพพรรณี

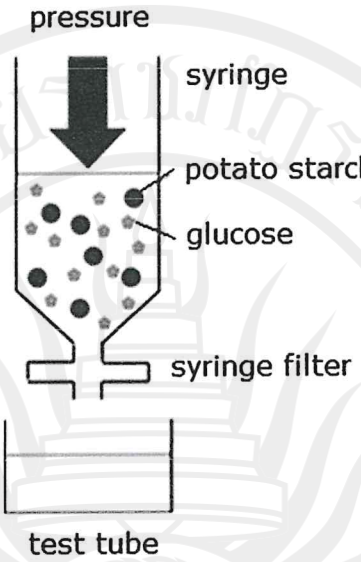

ภาพประกอบ 13 ชุดจำลองการกรองของหน่วยไต

ที่มา : Yun, Lee and Kim. 2017 : 776.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราไพพรรณี

ภาพประกอบ 14 การวางชุดจำลองการกรองของหน่วยไต

การสร้างและทดสอบความเหมาะสมของชุดกรองที่พัฒนาเพื่อทดแทนหัวกรองสำเร็จรูปในชุดจำลองการกรองของหน่วยไต

การออกแบบและสร้างชุดกรองสำหรับบรรจุวัสดุกรอง ทำโดยการประยุกต์ใช้กระบอกฉีดยา ขนาด 10 มิลลิลิตร นำจุกยางขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางเท่ากับกระบอกฉีดยาเจาะรูขนาด 13 มิลลิเมตร บรรจุลงไปด้านล่างสุดของกระบอก หลังจากนั้นบรรจุวัสดุทดสอบที่มีเส้นผ่านศูนย์กลางขนาดเท่ากับกระบอกฉีดยา ปิดทับด้านบนวัสดุด้วยจุกยางเจาะรูเช่นเดียวกับด้านล่าง (ภาพประกอบ 15) เติมสารผสมสำหรับทดสอบลงในชุดกรอง

ภาพประกอบ 15 ชุดกรองสำหรับบรรจุวัสดุทดสอบเพื่อใช้แทนหัวกรองสำเร็จรูป

การทดสอบความเป็นไปได้ในการใช้ชุดกรองที่ออกแบบขึ้น ทำโดยบรรจุแผ่นกรองชนิดไนลอน ตัดให้มีขนาดเท่าเส้นผ่านศูนย์กลางของกระบอกฉีดยา จำนวน 1 แผ่น ลงไปในชุดกรอง (ภาพประกอบ 16) ทดสอบประสิทธิภาพการกรองเช่นเดียวกับชุดควบคุม

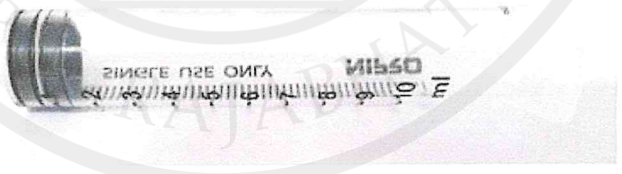

ภาพประกอบ 16 ชุดกรองสำหรับบรรจุวัสดุทดสอบชนิดไนลอนเพื่อใช้แทนหัวกรองสำเร็จรูป

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราไพพรรณี

การทดสอบประสิทธิภาพการกรองของชุดกรองเพื่อศึกษาชนิดและจำนวนที่เหมาะสมสำหรับทดแทนหัวกรองสำเร็จรูป

การทดสอบชนิดของวัสดุที่เหมาะสมสำหรับใช้ทดแทนหัวกรองสำเร็จรูปในชุดจำลองการกรองของหน่วยไต โดยใช้วัสดุกรอง 3 ชนิด ได้แก่ กระดาษกรอง กระดาษแก้วขุ่น และสำลี กำหนดเป็นชุดกรองแบบต่างๆ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ใช้วัสดุกรองชนิดเดียว กลุ่มที่ใช้วัสดุกรองสองชนิด และกลุ่มที่ใช้วัสดุกรองสามชนิด ดังตาราง 1 ทำการทดสอบประสิทธิภาพการกรองเช่นเดียวกับชุดควบคุม

ตาราง 1 ชุดกรองที่ใช้ทดสอบความเหมาะสมสำหรับทดแทนหัวกรองสำเร็จรูป 18 ชุดทดสอบ

ชุดกรอง	ลักษณะการบรรจุวัสดุทดสอบ
<u>ชุดควบคุม</u>	
Nyl 0.22 μm	ชุดกรองสำเร็จรูป ชนิดไนลอน (Nylon) ช่องว่างขนาด 0.20 ไมโครเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางขนาด 13 มิลลิเมตร
<u>กลุ่มที่ใช้วัสดุกรองชนิดเดียว</u>	
Cotton10	บรรจุสำลี 10 ชั้น
Glassin10	บรรจุกระดาษแก้วขุ่น 10 ชั้น
Filter10	บรรจุกระดาษกรอง 10 ชั้น
Cotton5	บรรจุสำลี 5 ชั้น
Glassin5	บรรจุกระดาษแก้วขุ่น 5 ชั้น
Filter5	บรรจุกระดาษเซลโลเฟน 5 ชั้น
<u>กลุ่มที่ใช้วัสดุกรองสองชนิด</u>	
C5F5	บรรจุสำลี 5 ชั้นด้านบนและกระดาษกรอง 5 ชั้นด้านล่าง
F5C5	บรรจุกระดาษกรอง 5 ชั้นด้านบนและสำลี 5 ชั้นด้านล่าง
G5C5	บรรจุกระดาษแก้วขุ่น 5 ชั้นด้านบนและสำลี 5 ชั้นด้านล่าง
C5G5	บรรจุสำลี 5 ชั้นด้านบนและกระดาษแก้วขุ่น 5 ชั้นด้านล่าง
G5F5	บรรจุกระดาษแก้วขุ่น 5 ชั้นด้านบนและกระดาษกรอง 5 ชั้นด้านล่าง
F5G5	บรรจุกระดาษกรอง 5 ชั้นด้านบนและกระดาษแก้วขุ่น 5 ชั้นด้านล่าง

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ตาราง 1 (ต่อ)

ชุดกรอง	ลักษณะการบรรจุวัสดุทดสอบ
<u>กลุ่มที่ใช้วัสดุกรองสามชนิด</u>	
FCG	บรรจุกระดาษกรองด้านบน สำลีชั้นกลาง และกระดาษแก้วขุ่นด้านล่าง อย่างละ 5 ชั้น
CFG	บรรจุสำลีด้านบน กระดาษกรองชั้นกลาง และกระดาษแก้วขุ่นด้านล่าง อย่างละ 5 ชั้น
CGF	บรรจุสำลีด้านบน กระดาษแก้วขุ่นชั้นกลาง และกระดาษกรองด้านล่าง อย่างละ 5 ชั้น
FGC	บรรจุกระดาษกรองด้านบน กระดาษแก้วขุ่นชั้นกลาง และสำลีด้านล่าง อย่างละ 5 ชั้น
GFC	บรรจุกระดาษแก้วขุ่นด้านบน กระดาษกรองชั้นกลาง และสำลีด้านล่าง อย่างละ 5 ชั้น
GCF	บรรจุกระดาษแก้วขุ่นด้านบน สำลีชั้นกลาง และกระดาษกรองด้านล่าง อย่างละ 5 ชั้น

คัดเลือกชุดกรองที่มีประสิทธิภาพการกรองดีที่สุดเพื่อใช้ทดแทนหัวกรองสำเร็จรูป

นำผลการทดสอบประสิทธิภาพการกรองของชุดกรองที่ดีที่สุดของแต่ละกลุ่ม มาเปรียบเทียบกับค่าประสิทธิภาพการกรองของชุดควบคุม รวมถึงพิจารณาลักษณะสีของสารที่กรองได้ในแต่ละมิลลิลิตรและสีของการเปลี่ยนแปลงสารละลายเบเนดิกซ์ เลือกชุดกรองที่มีประสิทธิภาพเทียบเท่าหรือใกล้เคียงชุดควบคุมมากที่สุดเพื่อใช้เป็นชุดทดลองในขั้นต่อไป

การศึกษาเปรียบเทียบผลการกรองของชุดควบคุมและชุดทดลอง

ในการทดลองครั้งนี้ มีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับประสิทธิภาพการกรองของชุดจำลองการกรองของหน่วยไตในด้านต่างๆ ได้แก่ การวิเคราะห์ปริมาณแป้งและน้ำตาลจากสารที่กรองได้ ผลของอัตราเร็วในการกรอง แรงดันของขนาดกระบอกฉีดยา และชนิดของแป้งที่ใช้ในการเตรียมสารละลายต่อประสิทธิภาพการกรองของชุดทดลอง โดยเปรียบเทียบระหว่างชุดควบคุมและชุดทดลอง เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการออกแบบและประยุกต์ใช้ชุดทดลองในการจัดกระบวนการเรียนรู้ต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ปริมาณแป้งและน้ำตาลคงเหลือในสารที่ได้จากกรอง

1.1 การวิเคราะห์ปริมาณแป้งด้วยวิธีไอโอดีน (ดัดแปลงจากปิยวรรณ บัวใหญ่. 2555) นำไปวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 620 นาโนเมตร นำค่าการดูดกลืนแสงที่ได้มาเทียบค่าในกราฟมาตรฐาน

1.2 การวิเคราะห์ปริมาณน้ำตาลรีดิวซ์โดยวิธี 3, 5 ไดไนโตรซาลิไซลิก (DNS method) (ดัดแปลงจากปิยวรรณ บัวใหญ่. 2555) นำไปวัดค่าการดูดกลืนแสงที่ความยาวคลื่น 520 นาโนเมตร นำค่าการดูดกลืนแสงที่ได้มาเทียบค่าในกราฟมาตรฐาน

2 เปรียบเทียบผลของอัตราเร็วต่อประสิทธิภาพการกรอง โดยใช้กระบอกฉีดยาขนาด 10 มิลลิลิตร ทดสอบการกรองด้วยอัตราเร็ว 15, 30, 45 และ 60 วินาทีต่อมิลลิลิตร ตามลำดับ บันทึกค่าการดูดกลืนแสงของแต่ละการทดสอบ

3 เปรียบเทียบผลของแรงดันต่อประสิทธิภาพการกรอง ทดสอบโดยการเปลี่ยนขนาดกระบอกฉีดยาที่ใช้ในชุดทดลอง โดยใช้กระบอกฉีดยาขนาด 5, 10, 20 และ 50 มิลลิลิตร ตามลำดับ กรองด้วยอัตราเร็ว 30 วินาทีต่อ 1 มิลลิลิตร บันทึกค่าการดูดกลืนแสงของแต่ละการทดสอบ

4 เปรียบเทียบผลของชนิดแป้งต่อประสิทธิภาพการกรอง โดยเปลี่ยนชนิดแป้งที่ใช้ในการเตรียมสารละลายน้ำแป้งก่อนนำไปใช้เป็นสารผสม ได้แก่ แป้งมันฝรั่ง แป้งข้าวเจ้า แป้งข้าวโพด แป้งมันสำปะหลัง บันทึกค่าการดูดกลืนแสงของแต่ละการทดสอบ

การออกแบบชุดจำลองการกรองของหน่วยไตสำหรับชั้นเรียน

นำผลการทดสอบประสิทธิภาพที่ได้ มาออกแบบชุดจำลองการกรองของหน่วยไตที่เหมาะสำหรับนำไปใช้ในชั้นเรียน โดยประยุกต์ใช้ขั้นตอนการปฏิบัติบางส่วนของยุน, ลี และคิม (2017) กับชุดทดลองสำหรับทดแทนหัวกรองสำเร็จรูปในกิจกรรม และออกแบบปฏิบัติการจำลองการกรองของหน่วยไตสำหรับใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านคลองพร้าว อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ปีการศึกษา 2561

ตอนที่ 2 การทดลองใช้ชุดจำลองการกรองของหน่วยไตกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านคลองพร้าว อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด

การหาประสิทธิภาพทางการศึกษาของชุดทดลองการกรองของหน่วยไตในชั้นเรียน

1. การใช้ชุดทดลองในชั้นเรียนทำเพื่อทดสอบประสิทธิภาพของชุดทดลองการกรองของหน่วยไตในชั้นเรียน ดำเนินการโดยใช้นักเรียน 3 กลุ่ม ตามลำดับต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

1.1 ทดลองใช้ชุดจำลองการกรองของหน่วยไต กับนักเรียนชุมนุมวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีความสามารถเก่ง ปานกลาง และอ่อน บันทึกข้อเสนอแนะ นำข้อบกพร่องต่างๆ มาปรับปรุงแก้ไข

1.2 นำชุดทดลองที่ปรับปรุงแล้วตามข้อ 1 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีความสามารถเก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมว่าเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

1.3 นำชุดทดลองที่มีค่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ไปใช้กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านคลองพร้าว อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด จำนวน 24 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากการสุ่มแบบเจาะจง เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมตามเกณฑ์ 80/80

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลการทดสอบประสิทธิภาพของชุดทดลองการกรองของหน่วยไตในชั้นเรียน สำหรับนักเรียนทั้ง 3 กลุ่ม โดยดำเนินตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการเรียนด้วยชุดทดลองแก่นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง และให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง ไตและการกรองของหน่วยไต จำนวน 20 ข้อ

2.2 สอนกลุ่มตัวอย่างด้วยชุดจำลองการกรองของหน่วยไต โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 4 คน ใช้เวลาในการสอนทั้งหมด 3 ชั่วโมง โดยสังเกตพฤติกรรมขณะที่นักเรียนทำกิจกรรมการทดลอง การให้ความร่วมมือในการทดลอง ความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้นขณะทำการทดลอง ในระหว่างกิจกรรมครูชักนำให้นักเรียนทำการทดลองและตอบคำถามในแต่ละใบงานจนครบทุกเนื้อหาการทดลอง

2.3 หลังจากดำเนินการตามกิจกรรม ให้นักเรียนตอบคำถามท้ายการทดลอง และแบบทดสอบหลังเรียน เรื่อง ไตและการกรองของหน่วยไต จำนวน 20 ข้อ บันทึกคะแนน นำมาวิเคราะห์ผลข้อมูลทางสถิติ

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้ชุดจำลองการกรองของหน่วยไต

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้คะแนนทีเฉลี่ยในการหาผลต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน (กัมปนาท สุขสงวน. 2554)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการกรองของชุดจำลองการกรองของหน่วยไต เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพการกรองของแต่ละการทดลองนี้ ทำโดย การหาค่าร้อยละความแตกต่างระหว่างค่าการดูดกลืนแสงของสารที่กรองได้แต่ละมิลลิลิตร (OD_{mlX}) กับสารผสมที่ยังไม่ผ่านการกรอง ($OD_{Control}$) โดยใช้สูตร

$$\text{ประสิทธิภาพการกรอง (ร้อยละ)} = \frac{(OD_{Control} - OD_{mlX})}{OD_{Control}} \times 100$$

เมื่อ $OD_{Control}$ แทน ค่าการดูดกลืนแสงของสารผสมก่อนการกรอง

OD_{mlX} แทน ค่าการดูดกลืนแสงของสารที่กรองได้แต่ละมิลลิลิตร โดยที่ X แทน มิลลิลิตรที่กรอง เช่น OD_{ml2} หมายถึง ค่าการดูดกลืนแสงของสารที่กรองได้มิลลิลิตรที่ 2

2. การหาประสิทธิภาพทางการศึกษาของชุดทดลองการกรองของหน่วยไตในชั้นเรียน เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินหาประสิทธิภาพทางการศึกษาของชุดทดลอง หาจากค่าเฉลี่ยระหว่างคะแนนที่ได้จากการตอบคำถามระหว่างการทดลอง กับคะแนนที่ได้ จากการทำแบบทดสอบหลังเรียน คิดเป็นร้อยละของนักเรียนทั้งกลุ่ม จากนั้นนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบและหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2556) และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้ชุดจำลองการกรองของหน่วยไต คำนวณโดยใช้คะแนนทีเฉลี่ย ในการหาผลต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ย (Mean) เป็นการวัดค่ากลาง (ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2552)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum$ แทน ผลรวมของข้อมูลทั้งหมดในกลุ่ม

n แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

2. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เป็นการวัดการกระจายที่นิยมใช้กันมาก เขียนแทนด้วย SD

$$SD = \sqrt{\frac{\sum(\overline{X}-X)^2}{n-1}}$$

เมื่อ SD แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

X แทน ค่าคะแนน

n แทน จำนวนข้อมูลในแต่ละกลุ่ม

$\sum$ แทน ผลรวมของข้อมูลทั้งหมดในกลุ่ม

3. การคำนวณหาประสิทธิภาพทางการศึกษาของชุดทดลอง (Education efficiency) สามารถใช้วิธีการคำนวณธรรมดาหาค่า E1 และ E2 ได้ โดย

E1 แทน ค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยระหว่างเรียนค่า

E2 แทน ค่าร้อยละของคะแนนการสอบหลังเรียน

นำค่าที่ได้จากการคำนวณมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2556)

4. คะแนนทีเฉลี่ย (Average T- score) เป็นสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มข้อมูล 2 ชุด ในวิจัยนี้ใช้เพื่อหาผลต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดทดลอง มีขั้นตอนดังนี้

4.1 นำคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนทุกคนมาเรียงต่อกันให้เป็นคะแนนชุดเดียวกัน แล้วนำคะแนนมาบวกกันหาผลรวม

4.2 นำคะแนนจากข้อที่ 4.1 มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

4.3 นำค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากข้อ 4.2 มาคำนวณหาค่ามาตรฐานซี (Z - score) โดยใช้สูตร

$$Z = \frac{(X-\overline{X})}{SD}$$

4.4 นำคะแนนมาตรฐานซี มาหาคะแนนที (T - score) โดยใช้สูตร

$$T - score = 50 + 10Z$$

4.5 นำคะแนนทีมาแยกเป็นคะแนน 2 ชุด ได้แก่ ชุดคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

4.6 คำนวณหาค่าความแตกต่างของคะแนนทีชุดคะแนนก่อนเรียนและชุดคะแนนหลังเรียน และนำผลที่ได้มาคำนวณหาค่าร้อยละ (กัมปนาท สุขสงวน. 2554)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏราไพพรรณี